

ИЗВЈЕШТАЈ

СА ТУРНЕЈЕ АНСАМБЛА НАРОДНИХ ИГАРА НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ
ГОРЕ "ОРО" ПО ФРАНЦУСКОЈ ЗА ВРИЈЕМЕ ОД 4 АВГУСТА ДО
6 СЕПТЕМБРА 1954 ГОДИНЕ

Према уговору Комисије за културне везе са иностранством ФНРЈ из Београда, Ансамбл народних игара Црне Горе "Оро" отпутовао је 4 августа 1954 године из Цетиња са својим аутобусом за Француску. Ансамбл се састајао из 35 чланова и Лазе Јакшића, претставника Југо-концерта из Београда. Пут је био одређен преко Београда и Загреба на Марибор са изласком на аустриску границу код Шентиља. У Аустрији у близини мјеста Врук на Мури аутобусу се је десио квар на диференцијалу те смо били приморани да умјесту Врук останемо око 30 часова да би извршили оправку кола. По извршеној оправци наставили смо пут преко Немачке за Салцбург на граници Француске гдје смо били примљени од стране службеника наше Амбасаде. У Салцбургу смо преноћили и ујутро се упутили за Париз. У мјесту Нанси дочекао нас је претсједник Друштва пријатеља Југославија-Француска, који су претходно били обавијештени од стране наше Амбасаде да туда пролазимо, те су нам приредили дочек. Група новинара је прибавила извјесне податке који су сјутрадан били објављени у локалним новинама тога мјеста. У том мјесту смо се задржали један сат и одмах продужили за Париз. У Паризу смо стигли око 23 часа. На периферији су нас дочекали службеници Амбасаде и смјестили на спавању у неком интернату. Сјутрадан смо посјетили југословенску амбасаду у аризу која нас је изванредно примила и ставила на расположење једног службеника Амбасаде да чланове Ансамбла упозна са важнијим знаменитостима Париза. Кроз Париз је било кретање колективно, јер смо се плашили да се чланови не загубе, с обзиром да им је то први пут

да бораве у тако великом граду. ~~Ихвипуштахотпуптвнхлишкю~~ Навече смо колективно посјетили једну парижку ревију, а сјутрадан кренули у правцу Бретање до мјеста Нант-а. У Нанту смо преноћили и 14 ујутро кренули за мјесто Лабо гдје је требало да се почне са концертима и гдје су нас организатори турнеје требали званично да приме. У Лаболу после је подна дали смо први концерт ове турнеје. Концерт је успио и са великим одушевљењем примљен пред пуним бројем посјетилаца. Одатле смо сваког дана имали концерте у разним мјестима, као у Камаре, Санбрие, Лориант, Рен, Сант Назер и другим мјестима кроз Бретањ. Концерти су давати у позоришним или биоскопским салама, а неколико концерата и на летној позорници. Сви концерти без разлике су успјели. Аплаузи и тражења да се тачке понове појављивали су се за вријеме сваке претставе. Доказ да су концерти заиста успјели доказују похвални чланци у новинама чије преводе дјелимично прилажемо. Исто тако као доказ да је публика била одушевљена нашим играма био је и тај да је било посјетилаца да нас по неколике претставе прате без обзира на удаљеност од неколико стотина километара.

У већини градова Ансамбл је био примљен званично од претсједника градских општина. Пријему су обично присуствовали по неколико виђенијих грађана, културних радника и новинари. Дизате су здравце и љубазни говори о Југославији и њеном руководству, са жељом за што дубље повезивање на пријатељској бази између Југославије и Француске. Пријему су увијек присуствовали сви чланови Ансамбла који су се пристојно понашали. Било је случајева када је Ансамбл "Оро" за вријеме турнеје скупа учествовао са бретањским фолклором за вријеме извођења неког програма приликом каквих свечаности или дефилеа. У мјесту

Шантиону, гдје смо дали посљедњи концерт, учествовали смо у програму скупа са фолклорном групом Бретање и групом Баск из Шпаније која је у исто вријеме када и ми гостовала у Бретању. Наш Ансамбл је побрао највеће успјехе и највише одушевио публику одавајући му признање дугим аплаузима, а касније захвалним говорима. Ова група из Шпаније је аматерска добровољна група чији чланови су противници Франковог режима.

Услови гостовања били су пристојни и организатори су се старали да нас што боље угосте. Сваки члан имао је бесплатно стан у интернату, приватној кући или хотелу, храну обилну и пиће. За вријеме концерата организатори су нам често пута доносили освјежавајуће пиће, бомбоне, чоколаду и цигарете. У већи број мјеста чланови су били смјештени код приватних породица, гдје смо били срдечно примљени и породице су настојале да нас што пријатељскије и срдачније дочекају. У мјесту гдје смо требали бити распоређени ^{код} приватних кућа чланови породица су нас чекали и одатле разводили на храну и спавање. Чланови су остављали дивне утиске код породица што се могло примијетити приликом одласка из мјеста гдје су чланови били праћени срдечно од породица код којих су били гости.

У сваком мјесту обилазили смо важније културне споменике и то колективно, мада је интерес чланова за ово био врло мали. Чланови су се више интересовали да разгледају град, тј. излоге по градовима и то у мањим групама него колективно. Било је врло мало времена, а у неким мјестима нимало, да се град може разгледати. У мјестима смо обично стизали послије подна, те у том времену су спадали пријемови код општина и припреме за вечерњи концерт тако да су чланови мање-више били везани за посао и групно борављење. Дисциплина код чла-

нова је била како у путу тако и за вријеме турнеје кроз Француску доста добра. Дешавали су се мањи изгреди и спорови међу члановима који су се дали лако решавати. Чланови су били задовољни јер су постизали видне успјехе, удобно су били смјештани и хранили а од стране вођства пута добијали су прилично новаца за цепарац. Сваки члан добио је по 9.000 франака за цепарац.

У Бретањи је обичај да свака група која тамо гостује у мјесту гдје треба да да концерт дефиљује кроз град и тиме рекламише и привлачи публику за вечерашњу посјету. Ми смо се често пута супротстављали њиховим захтјевима, јер нам је све то смијешно изгледало облачити чланове у костимима и дефиловати сами кроз град, те су они то схватили и касн ије нам нијесу са тим досађивали. Ми смо пристајали да дефиљујемо али да са нама у дефилеу учествује по једна њихова фолклорна група. Заједнички дефиле имали смо у мјесту Шантиону у којему су учествовали и група ВАСН из Шпаније, гдје је вођа пута нашег Ансамбла и вођа пута Шпанаца, положили вијенац на гроб Незнаног јунака у Шантиону.

Расположење међу члановима било је велико све до последње самосталне претставе у Сант Назеру 27 августа т.г., када су читаво расположење покварили шест безочних типова који су извршили проневијеру неких сатова у претходна два мјеста и у Сант Назеру. У ово мјесто стигли смо негдје око 13 часова и после је ручка били смо смјештени у једном колеџу. Чланови су били заморни и већина је отишла одмарати. Један мали број изашао је раније да разгледа град. У граду је отишла и једна група од шест чланова која је почињела крађу сатова у једној часовничарској радњи. Часовничар је примијетио да му у једној кутији, коју је био дао групи да разгледа, нестао један сат и посумњао одмах да је сат украден од стране неког члана из групе. Јавио је полицији и полиција у

полициским колима одвела ове чланове у Комесаријат полиције, претресла их и нашла украдене сатове. Одмах смо по сазнању овог случаја отишли у полицију и извиђели читаву ствар. Увјерили се да су чланови извршили крађу и о томе обавијестили Амбасаду у Паризу. Амбасада нас је понудила за помоћ нудећи нам да пошаљу једног човјека да би ствар лакше окончали, плашећи се рекламације у њиховој штампи. Сјутрадан навече стигао је један члан из Амбасаде и читаву ствар код полиције у Сант Назеру докрајчио. Нијесмо имали даље никаквих неприлика нити сметњи од стране француских власти. Из Француске смо пошли преко Швајцарске и Аустрије за Југославију. По доласку на Цетиње ствар смо пријавили мјеродавним властима те су учесници крађе били похапшени и против истих поведен кривични поступак. У Сант Назеру смо успјели да вијест која је изашла истог дана у новинама о крађи сатова демантују у истим новинама, наводећи да су погрешно обавијештени и да се међу групом "Оро" налазио један клептоман који је починио ово дјело. Сјутрадан је у новинама изашао такав чланак, али нијесам могао доћи до новине јер смо тога дана били већ отпутовали за нашу земљу.

За читаво вријеме док је трајала истрага, тј. за читав дан организатори нијесу сносили трошкове исхране већ је исхрана и преноћиште падало на терет саме групе, тако да смо били приморани да од организатора и турнеје затражимо зајам 20.000 франака, коју суму смо били обавезни повратити у толиком износу у нашим динарима приликом гостовања њихове групе у Црној Гори.

Сви приходи који су били минимални, а који су долазили од концерата, километраже и продавања проспеката, утрошени су за разне трошкове око издржавања чланова, њихових дневница и одржавања аутобуса са којим су чланови путовали.

Смрт фашизму - Слобода народу.

БОГА ПУТА,

